

ÁŠŠEČILGEHUS

Vuodđodokumeanta
 Jorgaluvvon dokumeanta

Vuorkááššenr. 2017/2791-8	Vuorká: 145	Áššemeannudeaddji: Marit Elisabeth Hætta Gaup	Dáhton: 20.11.2017
------------------------------	----------------	--	-----------------------

Lávd.áššenr.	Lávdegoddi:	Čoahkkindáhton:
56/2017	Suohkanstivra	14.12.2017
56/2017	Ovdagotti mearrádusevttohančoahkkin	05.12.2017
5/2017	Ekonomiija lávdegoddi	24.11.2017
	Eldreråd	07.12.2017
	Doaimmashehtejun olbmuid ráđđi	
	Bargobiraslávdegoddi	

EKONOMIIJAPLÁNA 2018-2021 OKTAN DOAIBMAPROGRÁMMAIN JA 2018 JAHKEBUŠEAHTAIN.

Mearrádusdiehtu sáddejuvvo:

- Finnmarkku fylkkamánni, Statens Hus, 9815 Vadsø
- VEFIK IKS, Postboks 1023, 9503 Alta
- KUSEK IKS, Postboks 1261, 9505 Alta

Čujuhus lea:

- Ekonomiijaplána 2018-2021 oktan doaibmaprogrammain ja 2018 jahkebušeahtain
- Suohkanláhka §§44, 45 ja 46
- 2018 Stádabušeahtta ja Ruoná gihpa
- KS 2018 rámmadoarjaga prognosamálle
- Guovdageainnu suohkana ekonomiijanjuolggadus

Miiddus lea:

1. Ekonomiijaplána 2018-2021 oktan doaibmaprogrammain ja 2018 jahkebušeahtain
2. Vejolaš doaimmat 2018

Ášši duogáš:

Obbalaččat

Suohkana ekonomiijaplána lea njealji jahkái mii jahkásaččat ođastuvvo. Vuosttaš jahki lea boahnte jagáš bušeahtta. Juolludanbušeahtas lea doaibmabušeahtta ja investerenbušeahtta. Suohkanstivra juolluda ruđa suohkana doaimmaide netto rámmadásis suohkana ekonomiijanjuolggadusaid mielde. Ovttagat galget de mearridit jahkásaš detálljabušeahtaid ja doaibmadási daid ruhtarámmaid siskkobealde mat leat addon. Ekonomiijanjuolggadusaid mielde ii galgga suohkanstivrra miediheami

haga atnit eambo go netto rámma, eará sániiguin dadjon, ahte suohkanstivra lea meannudan ášši mas netto rámmajuolludeapmi rievdaduvvo. Ovttatjođiheddiin lea dasto iežaset fápmuduvvon bušeahttaválddis geatnegahtton ovddasvástádus dasa ahte ii galgga geavahit eanet go netto doaibmarámmaid nugo ovdanbohtá bušeahttaskovis 2B ekonomiiaplánas.

Plánadokumentii gullá ekonomiiaplána ja dasa lassin vel verbála doaibmaprográmma mas čilgejuvvojit suohkanstivrra mihttomearit, vuoruheamit ja láidesteamit iešguđetge rámmasurggiide/bálvalusovttadagaide. Doaibmaprográmma lea vuodđun ovttadagaid boahhte jagi doaibmaplánaide. Lea ráhkaduvvon sierra listu vejolaš doaibmabijuid badjel mas suohkanstivra sáhtta válljet, mielddus 1. Dát leat doaibmabijut mat eai leat bidjon ekonomiiaplánii ja sáhttet leat seastindoaibmabijut, ođđa doaibmabijut dahje doaibmabijut main sáhttet leat mánggalágan čovdosat main leat iešguđetlágan ekonomalaš váikkuhusat.

Ekonomiiaplána lea ráhkaduvvon fásta 2018-hattiin.

Bušeahttarámmat

Bušeahttaproseassa 2018 lea leamaš gáibideaddji go friddjasisaboađuin lei unnit lassáneapmi go dan mii lei vurdojuvvon ja addá dákko bokte stuora hástalusaid boahhtevas ekonomiiaplánaáigodahkii, jus doaimmain ii dahkko mihkke. KOSTRA-analysat čájehit ahte Guovdageainnu suohkan dain eanemus surggiiguin doaimmahuvvo alit goluiguin go suohkanat maiguin sáhtta buohtastahttit. Oasi dás sáhtta lohkat ahte lea smávva doaibmahástalusaid geažil, muhto jáhkkimis sáhttet doaibmačovdumiid maid leat oassin čilgehusas. Dan dihte lea dehálaš dahkat juoidá vuoi sihkkaraste doaimmaha eambo effektiivvan.

Guovdageainnu suohkan ii sáhte rehkenastit duohtalassáneami friddja sisaboađuin earret go bálká- ja haddelassáneami daid boahhtevas jagiid (vrd. signálat addon truvdnosáhkavuorodebáhtas ja stádabušeahtas). Lea dušše lasihuvvon opmodatvearru mii sáhtta midjiide lasihit mearkkašahti sisaboađuid ekonomiiaplánaáigodahkii. Dáid sisaboađuid haga 2019 rájes ii boađe mis leat ekonomiiaplána mii lea balánsas, ja mis ii boađe leat vejolašvuolta hálddašit lassánan vealgenoađi. Alternatiiva mii de lea, lea čuohppat bálvalusproduksuvnnas. Ráđđehusa bealis leat signaliseren stuora rievdademiid opmodatvearu verk og bruk. Juste mot dát bohtá konkrehtalaččat čuohcat Guovdageainnu suohkanii lea eahpesihkar juste dál, muhto lea jáhkehahti ahte dat buktá suohkanii unnit sisaboađuid boahhteáiggis.

Netto doaibmabohtosat leat áiggi badjel leamaš beare heittohat, nu ahte mii eat leat nagodan hukset bajás makkárga mearkkašahti várrefoandda. Go geahččá dušše doaibmabohtosa jagi 2016 lei dat dohkálaš, muhto váldosivvan ledje lasihuvvon vearrisaboađut. Guovdageainnu suohkana doaibma orru leamen beare divrras min ekonomalašrámmaid ektui, ja bohtá daid signálaid mielde mat leat addon váilevas duohtalassáneami friddja sisaboađuid ektui šaddat hástaleaddjin. Reaidun dasa vuoi galgá leat vejolaš plánet ja sihkkarastit gievrrabut ekonomiija, lea sierra ášši ekonomalaš doaibmanjuolggadusaide ovddiduvvon. Vaikko mii odne leat guhkkín eret juksat mihttomeriid, bohtá leat dárbbaslažžan bargat juksat mihttologuid doaibmanjuolggadusaiguin vuoi suohkan seastá eambo, ja addá ássiide bálvalusaid main lea kvalitehta.

Sisaboađut:

Sihke rámmadoarjja ja vearrosisaboađut leat meroštallon Ruoná Gihpa 2018 mielde. Lea álo eahpesihkarvuohta vearrosisaboađuid sturrodaga ektui, muhto go rievdadusat vearrosisaboađuin kompenserejuvvojit badjel rámmadoarjaga, leat vuordámušat ahte dat ii buvttet mearkašahhti netto rievdadusaid sisaboađuin áiggi mielde. Suohkanlaš vearroproseantta lea suohkana oassi vearrosisaboađuin. Friddjavuoha justeret máksinmeriid (vulos) leat gávdnamis, muhto eai geavahuvvo. Jagi 1979 rájes leat buot suohkanat/fylkkasuohkanat geavahan bajimus vearromáksomeriid. Dása sáhttet leat mánga ákka. Okta čilgehus/ágga lea ahte jus unnida vearromáksomeriid mielddisbuktá dat ahte massá stáda juolludemiid. Nubbi lea ahte vearrodássi oavvilduvvo leamen optimálan. Dálá vearronjuolggadusat mearkašit ahte stáda bidjá láidestusaid suohkaniid ekonomalaš doaibmamunnái. Sisaboahtovearu njuolggadusat eai atte suohkaniidda eará vejolašvuođa go dan ahte välljet bajimus vearromáksomeari. Alimusvearromáksomeari suohkaniid opmodatvearru lea 0,7 pst. Alimusvearromáksomeari gusto go suohkan ii leat mearridan unnit máksomeari. Alimusvearroproseantta persovnnalaš vearromáksiide jahkái 2018 evttohuvvo 11,80 ja galgá gustot jus suohkanstivra ii mearrit unnit máksomeari. Sisaboahtojahkái 2018 evttohuvvo geavahit alimus máksomeriid gč Stuoradikki vearromearrádusa go dat lea gávdnamis.

Stuora oassi sisaboađuin mat bohtet suohkana divadiin leat vuodđuduvvon selvkost ala, dat mearkaša ahte sisaboađut rehkenastojuvvojit gollodási mielde. Dan meari go mearriduvvojit doaibmabijut selvkostsuorggis gos suohkanstivra lea mearridan gollogokčama, bohtet mearrádusat mielddisbuktit lasiheami (dahje muddema) suohkana divadiidda. Buot olggosgoluid/investeremiid galgá buot ruhtadit suohkana divadiiguin.

Sisaboađut mat bohtet opmodatvearus leat vurderejuvvon várrogasaid ja vurdojuvvon sisaboahtu lea estimáhta man váldovuodđu lea vurdojuvvon sisaboahtodássi jagi 2017.

Olggosgolut:

Mii leat eanemus surggiin dakkár doaibmadásiin gos ii leat šat vejolaš čuohppat eambo, jus ii jur heaittit dahje effektivisere. Bálká ja penšuvdnaolggosgolut čatnet daid stuorimus doaibmasisaboađuid, nu ahte dat ii leat álki gávdnat seastindoibmabijuid mat addet nohka stuora váikkuhusaid buoret ekonomalaš dillái.

Go geahččá ekonomalaš vejolašvuođaid, de ii ávžžuhuvvo lasihit doaibmadási dan dihte go dat bohtá čatnat olu doaibmaruđa ja mudde doaibmavejolašvuođaid.

Investeremat:

Investeremat leat bušehterejuvvon, dat gáibidit ođđa loatnaváldiimit ovdal sáhtta čađahit. Plánejuvvon investeremat gáibidit 2,3 mill ruvno ođđa loatnaváldima. Daid eará investeremiid ektui (earret álggahanloatna ja iežaskapitalasisabidju KLP) lea suohkanstivra ovdal dohkkehan ođđa loatnaváldimiid. Oasit investeremiin mat dohkkehuvo 2017 lea mañiduvvon 2018. Vaikko gávdno loatnaváldin dáid investeremiidda, lea ieš loatnaváldin mañiduvvon vuoi suohkan ii daga alces stuorit reantoguoddi loana go dat reála investerendárbu.

Árvvoštallan:

Min ekonomalaš dili, ja vurdojuvvon boahhtevaš ekonomalaš diliid, mearkkaša dat ahte jus bušeahhta lassána ovttá sajis de unnu nuppi sajis. Maŋjel jagiid go leat seastán lea otná doaibmadási hui vuollin. Unnidit ovttadagaid bušeahhtaid eahperealisttalaš dássái, maid eai nagot doallat, ii leat jierpmálaš ekonomalaččat. Otná bušeahhtas ii leat munni lasihit doaibmadási nu ahte ii čuohcá láhkageatnegahttojuvvon bargguide. Buorre vuohki eastadit ekonomalaš roasuid lea realisttalaččat bušeteret ja várret sierra ruđa mii sáhtá adnot go suohkanii bohtet vuorddekeahhtes golut ja sáhtá várre leat eanetgeavaheapmái.

Profiila bušeahhtas sáhtá oanehaččat geassit oktii ná:

- Joatkit doaimmaid unnidan dihte goluid
- Effektiviseret doaimmaid ja dainna lágiin luvvet bargoresurssaid buoridan dihte bálvalusaid
- Árvvoštallat investeren- ja ođastandárbbuid guhkit áiggi perspektiivvas
- Realisttalaččat bušeteret ja várret ruđa vuorddekeahhtes doaimmaide ja dáhpáhusaide

Kautokeino Boligselskap AS

Hálddahuš lea geahččalan árvvoštallát Boligselskapa árvvu ja visttiin maid suohkan eaiggáda. Go ii gávdno táksta juohke ovttá objeavttas maid dai vuđolaš analysa fitnodagas lea dát hui váttis.

Kautokeino Boligselskap AS hálddaša odne 120 ásodaga maid láigoha olggos. 86 maid Kautokeino Boligselskap eaiggáda ja 34 maid suohkan eaiggáda. Guovdageainnu suohkan eaiggáda 100% Kautokeino Boligselskapa oasusin. Fitnodagas lea girjejuvvon árvu balánsas kr. 28.099.013,-, muhto dás lea iežaskapítála kr. 14.028.298,- pr. 31.12.2016. Loahpa lea čadnon vealgái, mat gullet bistevaš doaimmaid. Boađusrehketdoallu čájeha bohtosiid kr. 1.529.018,-. Márkanárvu jáhkko leat eambo go girjejuvvon árvu.

Fitnodat lea ásahuvvon erenoamážiid dainna jurdagiin ahte galgá gávdnot hálbbes ássanfálaldat márkana ássiide, ja galgá váldit vuhtii ássanpolitihkalaš beliid, geahča mildosa dokumeantta Kautokeino Boligselskap AS ásaheami birra. Viidáset ii galgga fitnodagas váldot olggos badjebáza, buot badjebáza galgá bidjot ruovttoluotta doibmii.

Vuovdit ossosiid Ymber AS

Guovdageainnu suohkanis leat odne 10 ossosa Ymber AS, dát dahká 16,66% oasuspoasttain mat leat Ymber AS'as.

Hálddahuš lea geahččan ahte lea go vejolaš mearridit árvvu dáin, jus jurddaša vuovdit daid. Dán lea váttis árvvoštallat. Jus galgá mearridit eanemus reála vuovdinhatti, ferte čađahit ođđa due dilligence. Dát ii leat árvvoštallán maid hálddahuš sáhtá bargat, dan ferte bargat muhtin spesialista ja geas lea gelbbolašvuohka ja kapasitehta čađahit dievaslaš geahčadeami fitnodagas ja márkanis.

Jagi 2016 dagai Deloitte AS ja Thema Consulting Group guokte sierra due diligence árvvoštallamiid ovttá vástideaddji oasuspoasttas. Dát árvvoštallán dahkkui vejolaš

strategalaš oastima/ovttastumi oktavuodas mii dalle árvvoštallui. Dát meroštalle árvvu 10 ossosis 86 ja 97 mill ruvdnii.

Hálddahusas ii leat leamaš beassan árvvoštallamiidda maid dát fitnodagat dahke, muhto ferte čujuhit muhtin beliide mat dahket ahte árvomeroštallamat 2016 eai leat šat realisttalaččat:

- Árvi mearriduvvui dainna duogážiin ahte lei vejolaš strategalaš oastin/ovttastupmi gaskkal guokte fitnodaga. Dát sáhtá báhkkehan hatti bajás árvobidjamis.
- Jus Guovdageainnu suohkan galgá vuovdit iežas ossosiid, de dahkko dat oastimárkanis nu go dilli lea odne. Dát sáhtá bágget hatti vulos.
- Ossosiin lea stuora árvu, dan dihte leat váddásat vuovdit.

Go geahččá dáin dieđuid, de ii sáhte hálddahus dál buktit makkárga meroštusa dáid ossosiid vuovdinárvvus. Lassin ferte presiseret ahte jus galgá vuovdit Ymber AS ossosiid gáibiduvvo dohkkeheapmi (ovttajienalaš) fitnodaga oasusdolloin.

Mearrádusevttohus:

1. Sisaboahto- ja opodatverruin Guovdageainnu suohkanis sisaboahtojahkái 2018 geavahuvvojit alimusmáksomearit gč Stuoradikki vearramearrádušat.
2. Sáhtá váldit ođđa loanaid kr. 5 336 500 rádjai jagi 2018, lassin ovddit jagiid loatnamearrádusaide mat eai leat čađahuvvon.
3. Investerenrámma bidjo 12 777 000,- ruvdnui, gos oassemáksu álggahanloanas dahká kr. 1 281 000,- ja iežaskapítálasisabidju KLP dahká kr 988 000,- vrd. bušeahttaskoviid.
4. Bušeahtat dohkkehuvvot rámmajuolludeapmin juohke ovttatadakkii nu go bohtet ovdan bušeahttaskovis ja ekonomijalaš bajilgovain.
5. Suohkanstivra dohkkeha ovdagotti mearrádusevttohusa ekonomijaplánii 2018-2020 ja jahkebušeahta 2018 čuovvovaš rievdademiiguin: